

Jonatan N. Brandt

Klipping som følelsesuttrykk: en analyse av *Phantom Thread*

Bacheloroppgave i Filmvitenskap
Veileder: Ylva Jonsdatter Haagenes-Løkke
Mai 2024

Ord: 5538

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Jonatan N. Brandt

Klipping som følelesuttrykk: en analyse av *Phantom Thread*

Bacheloroppgave i Filmvitenskap
Veileder: Ylva Jonsdatter Haagensen-Løkke
Mai 2024

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Abstrakt

Denne bacheloroppgaven undersøker hvordan klipping kan bidra til å reflektere følelsene til karakterer i en film. Gjennom en analyse av filmen *Phantom Thread* (Anderson 2017) har jeg forsøkt å finne ut av i hvor stor grad klippingen kan bidra til hvordan vi tolker følelsene til karakterene vi følger. Jeg har brukt kognitiv filmteori og boken “Passionate Views: Film, Cognition and Emotion” for å binde klipping opp mot følelser og følelsesrespons. Her har jeg fokusert på tekstene om timing, musikk, ansikt og empati og jeg har gjort en analyse der jeg med disse teoriene undersøker klippingens effekt på følelser. Det jeg fant ut var at klipping og bruk av musikk kan påvirke hvordan vi forstår karakterer i filmer i stor grad.

Abstract

This bachelor's thesis examines how editing can contribute to reflecting the emotions of characters in a movie. Through an analysis of the film *Phantom Thread* (Anderson 2017), I have tried to find out to what extent editing can contribute to how we interpret the emotions of the characters that we follow. I have used cognitive film theory and the book “Passionate Views: Film, Cognition and Emotion” to link editing to emotions and emotional responses. I mainly focused on the texts about timing, music, face and empathy, and I conducted an analysis using these theories to examine the effect editing has on emotions. What I found was that editing, and the use of music can greatly affect how we understand characters in movies.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
1.2 Tilnærming og fremgangsmåte	3
1.3 Phantom Thread	4
2. Teoretisk fokus	4
3. Analyse	5
3.1 Kognitiv filmteori	5
3.2 Tid og Timing	5
3.3 Ansikt og empati	7
3.4 New Year`s Eve Party – Analyse av scene	8
3.5 New Year`s Eve Party – Musikk	12
4. Konklusjon	14

1. Innledning

Da jeg for første gang så filmen *Phantom Thread* (Anderson 2017) ble jeg umiddelbart trukket inn i verdenen til den sofistikerte skredderen Reynolds Woodcock (Daniel Day-Lewis). Det følte som om jeg ble plassert i London på 1950-tallet og fikk observere livet til en veldig spesiell karakter. Kostymene, omgivelsene og skuespillet bidro til å skape en god filmopplevelse. Den er veldig godt komponert og har fantastisk kinematografi, som regissøren Paul Thomas Anderson selv sto bak. Men det som gjorde aller mest inntrykk på meg var hvordan filmen hadde klart å få meg til å forstå og bli kjent med de to karakterene som forelsker seg i hverandre. Etter en reise på 130 minutter følte det som at jeg hadde blitt kjent med karakterene på et dypt nivå. Når jeg begynte å reflektere på det jeg hadde sett kom jeg fram til at grunnen til at jeg følte at jeg forsto karakterene så godt som jeg gjorde var hvordan filmen hintet til karakterenes følelser gjennom klippingen. Jeg satt igjen med en følelse av at filmen var like perfektionert og nøyaktig klippet som kjolene Reynolds syr. Derfor vil jeg i denne bacheloroppgaven undersøke hvordan følelsene til karakterene Reynolds og Alma (Vicky Krieps) blir reflektert gjennom bruken av klippeteknikker. Jeg vil ha mest fokus på hvordan timing, bruk av lange tagninger og nærbilder kan bidra til vår forståelse av karakterene, nærmere bestemt hvordan det reflekterer følelsene deres. Jeg driver selv med klipping på fritiden og for meg fungerer klipping som en egen måte å fortelle en historie. Man kan gjennom valg av klipp og lengden på dem skape en opplevelse hos publikum som kan gi forståelse og skape følelser. Jeg er derfor interessert i å finne ut av i hvor stor grad klippingen kan bidra til hvordan vi tolker følelsene til karakterene på skjermen og hvordan det også kan gjøre at vi selv opplever følelser. Etter å ha sett filmen på nytt i forberedelsen av denne teksten innså jeg hvor viktig musikken også er for hvordan filmen framstiller følelsene til karakterene. Jeg vil derfor gjøre en egen analyse av musikken sin rolle og hvordan klipping og musikk jobber sammen. Formålet med oppgaven er å kunne undersøke en enkelt film i dybden for så å kunne få en bredere forståelse av hvordan en film kan få fram karakterers indre tanker gjennom bruken av klippeteknikker og musikk.

1.2 Tilnærming og fremgangsmåte

Før jeg undersøker filmen vil jeg skrive kort om filmen og hva den handler om. Deretter vil jeg introdusere teorien jeg skal benytte og kort forklare hva det er og hva slags deler av det jeg skal

benytte. Så vil jeg skrive om hva slags rolle de utvalgte delene av teori har og hvordan de brukes i filmen. Deretter vil jeg gjøre en analyse av en utvalgt scene der jeg forklarer teori, beskriver hva som skjer og hvilken effekt det har. Til slutt vil jeg konkludere funnene og forsøke å komme med et svar på problemstillingen.

For å finne ut av hvordan følelsene til karakterene kommer fram, skal jeg ta et dypdykk på én enkelt scene i filmen. Selv om fokuset i analysen hovedsakelig undersøker kun denne scenen vil teknikkene og metodene som jeg finner gi et generelt innblikk i hvordan filmen benytter disse. Jeg vil se etter hvordan bruken av forskjellige klippeteknikker kan gi rom for refleksjon og hvordan det bidrar til å fortelle historien. Jeg vil også observere de valgene som har blitt tatt i post-produksjon og forsøke å finne ut av hvorfor de ble tatt, altså hvilken effekt det kan ha på publikum. Ting som lengden og nøyaktig når et klipp skal kutte til neste sammen med bruken av musikk er bevisste valg som kan bidra til vår forståelse av karakterene, fortellingen og det kan skape emosjonelle øyeblikk hos tilskueren. Det er dette jeg vil se etter når jeg gjør analysen av den utvalgte scenen.

1.3 Phantom Thread

Phantom Thread er en amerikansk film som er skrevet, regissert og filmet av Paul Thomas Anderson. Det er en drama/romanse som følger kjoledesigner Reynolds Woodcock og hans elskerinne Alma. Disse møtes i starten av filmen og vi følger dem gjennom en utfordrende reise som et par. Begge karakterene utvikler et elsk/hat forhold som utvikler seg til å bli et giftig forhold. Filmen gir en helt unik framstilling av kjærlighet mellom to karakterer og den viser hvordan noen kan elske hverandre på en måte utenom det vanlige.

2. Teoretisk fokus

I analysen skal jeg benytte meg av kognitiv filmteori. Jeg vil bruke boken “Passionate Views: Film, Cognition and Emotion” redigert av Carl Plantinga og Greg M. Smith (1999). Denne boken gir et innblikk i vår forståelse av film knyttet til følelser. Den dekker ulike teorier om

hvordan film vekker følelser og viser følelser. Jeg vil hovedsakelig fokusere på teoriene “Time and Timing” skrevet av Susan L. Feagin, “The Scene of Empathy and the Human Face on Film” skrevet av Carl Plantinga og “Movie Music as Moving Music: Emotion, Cognition, and the Film Score” skrevet av Jeff Smitt. Jeg vil også ta i bruk boken “Emotion and the Structure of Narrative Film: Film As An Emotion Machine” av Ed S. Tan for å få et bredere perspektiv på hvordan film skaper følelser.

3. Analyse

3.1 Kognitiv filmteori

I denne delen har jeg valgt å binde teori sammen med analysen for å få en mer sammenkoblet tekst. Jeg vil forklare de ulike teoriene og koble dem opp mot filmen. For å kunne diskutere kognitiv filmteori er det viktig å spesifisere hva det faktisk er. Den kognitive filmteorien er en teori som først ble introdusert av David Bordwell, Noël Carroll og Edward Branigan (Plantinga og Smith 1999, 14). I denne typen filmteori har man hovedfokus på de kognitive reaksjonene til en tilskuer. Det vil si hvordan en seer reagerer emosjonelt av noe man ser på en film, hvordan filmer representerer følelser og hva slags ulike teknikker og tilnærminger som benyttes for å oppnå dette. Boken jeg benytter tar for seg forskjellige tilnærminger til kognitiv teori innen film. Blant annet blir det skrevet om sjanger, stemning, narrative mønstre og identifikasjon. Jeg velger å ta for meg teoriene om musikk, timing og ansiktet og empatien i film. Med disse teoriene er jeg ute etter å finne ut av om de nevnte teknikkene har en stor effekt på hvordan vi som ser en film opplever den. Jeg vil se om musikken kan vekke følelser eller bidra til å vise en karakters følelser, hvilken rolle timing og bruk av tid har når det kommer til forståelse av karakterer og hvordan ansiktet og nærbilder kan bli brukt for å uttrykke følelser og skape empati.

3.2 Tid og Timing

Noe som gjør at *Phantom Thread* skiller seg fra andre filmer er hvordan den benytter seg av tid (eller tempo) og timing. Valgene av hvor lenge et klipp varer før det kutter til det neste er noe som bevisst er gjort gjennom klippeprosessen av filmen. Dette har en påvirkning på hvordan vi

som tilskuere opplever både filmen og karakterene i den. Susan L. Feagin påpeker at det finnes to forskjellige typer timing. Den ene handler om varigheten av en innstilling, før det klippes til neste. Den andre typen timing er det Feagin kaller “durational relationships” som tilsier varigheten mellom klipp gjennom filmen. Altså hvor lang tid det går mellom klippene og hvor lang tid det går fra et klipp tidligere i filmen til det nåværende klippet (Plantinga og Smith 1999, 169). *Phantom Thread* har flere scener med lange tagninger der vi som tilskuer får tid til å tenke og reflektere over det vi ser på skjermen. Gjennom denne bruken av tid gir filmen rom for å enklere forstå hva karakterene selv tenker og mener i ulike situasjoner. Allerede i den første scenen har vi en lang tagning der vi hører Alma snakke om Reynolds (Anderson 2017, 0:01:05-0:01:41). Man kan se og høre at det er en samtalepartner på den andre siden av kamera, men det klippes aldri til denne personen. Fokuset er rettet på Alma og vi får et nærbilde av ansiktet hennes som sakte zoomer ut. Ved å starte filmen med en lang tagning får seeren en gitt indikasjon av hva slags film dette er. Starten av en film er viktig når det kommer til å skape stemning og stemning er noe som åpner muligheten for å kunne oppleve sterkere følelser senere (Plantinga og Smith 1999, 115). Vi kan nå forvente at det kommer flere scener med lange tagninger og at dette er en film som inneholder mindre hyppig klipping. At åpningsscenen er uavbrutt av kutt gjør at vi enklere kan lese Alma. Denne scenen er litt mystisk og vi vil ved første blick ikke ha noe kontekst til hva eller hvem hun snakker om, men den gir rom for en tolkning om hva hun tenker om Reynolds. Hun har et litt kaldt blick mens hun forklarer at hun har gitt “alle deler av seg” over til Reynolds. Det kan tolkes som at Alma virker som en veldig sikker og selvstendig kvinne som er fullt klar over at hun har gitt livet sitt over til en annen.

Timing kan også lede til direkte reaksjoner uten at man går gjennom tanker som leder til følelser. Følelser av angst, spenning, avslapning, glede, kjedsomhet osv. kan oppleves gjennom timing. Disse følelsene er minst like sterke og vanlige og må derfor ikke overses (Plantinga og Smith 1999, 177). Scenen der Reynolds først møter Alma (Anderson 2017, 0:12:18-0:15:34) er et eksempel der man opplever en spenning, både som seer, men også mellom de to karakterene. I denne scenen setter Reynolds seg ned på en restaurant for å spise frokost. Etter han setter seg går det noen sekunder der det sakte zoomer inn på han mens han ser ned mot bakken. Han ser ut til å være i sin egen verden helt til vi plutselig hører en dør åpnes, og Alma går for å servere et bord i

fullt hastverk mens hun fanger blikk med Reynolds og begge smiler til hverandre. Spenningen som vi ser og føler på i denne scenen kommer av timingen av den. Da det kuttet til at de fanger blikk virker som et slags spenningspunkt som klippene før leder til. Jeg vil se nærmere på tid og timing i sceneanalysen.

3.3 Ansikt og empati

Det å kjenne på empati for karakterer i filmer er noe som gjør at vi har muligheten til å føle at vi er en del av historien. Dette gjør at vi også enklere kan føle på de samme følelsene som de som blir portrettert i filmen. Mange relaterer til karakterer ved at det skjer noe som enten er noe man selv har opplevd eller noe man har erfart. Det er også ikke uvanlig å føle at det som skjer i fortellingen også skjer med deg (Tan 1996, 153). Man kan altså enten se på en film som om man er plassert i den og observerer eller at man setter seg inn i en av karakterene sitt perspektiv. Det er viktig å understreke at det å føle empati for noen ikke er én enkel følelse, men heller den følelsen som er til stede hos den man føler empati for (Plantinga og Smith 1999, 245). Om man ser en film der noen føler sinne, vil man selv kunne føle på sinne. I *Phantom Thread* er det flere situasjoner og hendelser der man kan føle empati for både Alma og Reynolds. Filmen går veldig nært på karakterene og de forskjellige følelsene som begge går gjennom kan nærmest føles på mens man ser filmen.

Reynolds er en karakter med en personlighet som til tider gjør det litt vanskelig å føle empati overfor. Han er sta, direkte, frekk, kontrollerende og blir fort irritert. Han er også en ekstrem perfektjonist som har en rekke rutiner og metoder i hverdagen sin som helst ikke skal bli avbrutt. På utsiden virker han veldig sikker og emosjonelt sterk, men i perioder der han blir syk er han veldig sårbar og emosjonell. I scenen der han blir forgiftet ser vi han ligge i sengen og får en hallusinasjon av hans avdøde mor. Denne scenen virker som en lettelse for seere ved at han som alltid skal være så sterk og bestemt er ydmyk og sårbar. Vi får en dypere forståelse av Reynolds og forstår at han synes livet uten moren er vanskelig.

Alma derimot er en litt mer friere person enn Reynolds. Hun er selvsikker, direkte, bestemt og har en sterk vilje. Alma må gjennomgå mye for å holde forholdet sammen og er derfor en karakter som gjør det enklere for en tilskuer å føle empati for. Det er flere hendelser der hun

utrykker sine egne følelser, men bare blir kjefet på av Reynolds. Dette ser vi blant annet da hun forteller om sine egne preferanser om en kjole, noe Reynolds ikke tillater.

3.4 New Year`s Eve Party – Analyse av scene

Nå som jeg har presentert de ulike delene ved filmen som bidrar til en medfølelse og forståelse av karakterene, kan vi se nærmere på en enkel scene i filmen for å finne ut av hvilke teknikker som spesifikt blir brukt og hvilken effekt de har for forståelsen av karakterene. Ett av de mest emosjonelle øyeblikkene i filmen er "New Year`s Eve Party" scenen (Anderson 2017, 1:38:15-1:43:19). Denne scenen handler i korte trekk om at Alma forteller Reynolds at hun vil gå og danse på en nyttårsfest. Reynolds tar ikke dette seriøst og Alma skyver stolen hun sitter på vekk og løper opp trappen. Kort tid etter ser vi Alma gå ned en trapp med en kjole på seg og hun løper ut av huset. Vi ser så Reynolds gå fram og tilbake i huset og vurderer om han skal dra etter henne eller ikke. Så kutter det til at han er i festlokalet der det feires. Mens han går gjennom det fullstappede rommet, leter han etter Alma. Han ser henne danse og le, noe som blir avbrutt av en person i et kostyme som faller mot folkemengden. Dette bekymrer Reynolds og han skynder seg mot henne. Han finner henne stående med armene i kryss med et sint blick og de stirrer på hverandre en god stund uten noe forveksling av ord. Deretter drar Reynolds Alma med seg hjem og scenen ender.

Denne scenen har stor betydning for filmen og vår opplevelse av den. Med kunnskapen man har om karakterene sitt forhold før denne scenen og klippingen av den, kan man forstå hva som går gjennom begge sine tanker mens dette utfolder seg. Scenen åpner med et nærbilde av Alma som ser på Reynolds med et blick som indikerer at hun er nervøs, hun skal si noe som hun vet at Reynolds ikke vil like. Hun forteller at hun vil dra på festen og danse. Det kuttet til en innstilling der vi ser Reynolds sitt ansikt fra avstand og med Alma sin rygg rettet mot oss. Han ser ikke opp fra notatblokken som han sitter med og spør "når?". Kameraet på avstand og Reynolds som ser ned viser at han ikke tar dette seriøst. Avstanden gjør at vi føler sympati for Alma i denne delen av scenen. Når vi ser Alma spørre om å danse er det et nærbilde som gjør at vi kommer nærmere henne. Nærbilde gir oss fokus på Alma og hennes ansiktsuttrykk. Fokus på ansikt er en av

teknikkene filmskapere bruker for å øke sannsynligheten for å skape empati ved at vi får ett blikk i karakterens indre liv (Plantinga og Smith 1999, 249). Vi skjønner at dette er noe hun virkelig vil og som vil gjøre henne glad, men som hun finner vanskelig å spørre om på grunn av Reynolds sin kontrollerende adferd. Når vi ser Reynolds fra den avstanden vi gjør, gir det også en avstand mellom han og vi som ser på. Det gir og avstand mellom Alma og Reynolds. Selv om de sitter nærme hverandre så føler Alma en distanse mellom seg og Reynolds. Hun snakker med han, men det kan tolkes at hun føler at han ikke ser henne eller respekterer hennes ønsker. Dette bidrar til at vi får en slags favorisering av Alma og det blir da enklere å se hennes side og derfor støtte og føle med henne og ikke Reynolds (Plantinga og Smith 1999, 250). Valget av å kryssklippe mellom scener der vi ser noen fra avstand og andre nære bidrar til at å fremme intensjonene til karakterene, noe som gir en bredere forståelse av dem.

Videre kutter det til en innstilling der vi ser Reynolds stå ved utgangsdøren og vurderer om han skal dra etter Alma eller ikke. Han går sakte mot kameraet og legger hendene i kryss mens han stopper helt opp. Denne innstillingen varer i ca. 30 sekunder uten noe kutting. Lengden av klippet sammen med de kroppslige bevegelsene til Daniel Day-Lewis forteller oss at han går fram og tilbake på tanken om å dra etter Alma eller ikke. Som tidligere nevnt er Reynolds en kontrollerende mann og her har han mistet kontrollen. Han har et behov for å vite hvor Alma er og hva hun gjør. Vi har også fått en indikasjon av at Reynolds ikke trives i sosiale settinger utenfor jobben og vi forstår derfor at han vurderer å gå etter Alma, men at han virkelig ikke vil være på festen og bli sett der. Vi har lært at Reynolds er en person som ikke passer helt inn med andre enn de han har rundt seg. Han er avhengig av jobben sin og det virker som at det kun er som en skredder at han føler seg komfortabel. Den narrative konteksten gjør at vi kan føle empati ved at vi bruker det vi har lært om en karakter tidligere til å forstå han eller hun (Plantinga og Smith 1999, 251). Med dette som bakgrunn kan en tenke at Reynolds diskuterer med seg selv om det er verdt å dra på festen for å hente Alma eller ikke. På den ene siden vil han få tilbake kontrollen som er mistet ved at han ikke har Alma nær seg og på den andre siden er det tankene om at han ikke vil omgås de menneskene som er der fordi han ikke føler seg som dem. Denne tolkningen er kanskje ikke den alle vil tenke seg til, men enhver tilskuer vil få muligheten til å tolke hva han/hun tenker, på bakgrunn av hvordan dette klippet benytter seg av lang tagging og

tid. Vi følger Reynolds mens han tenker helt uavbrutt og siden klippet har den lengden den har gir det rom for seeren til egen refleksjon. Om denne sekvensen hadde vært klippet med forskjellige vinkler eller om den varte kortere, ville dette brutt tiden man har på å føle sympati for Reynolds. *Phantom Thread* har en rekke flere scener med lange tagninger som alle bidrar til å få en bredere forståelse av karakterene som vi ser på skjermen.

Reynolds bestemmer seg for å dra og da han ankommer festen følger vi han i enda en lang tagning der han leter etter Alma. Vi ser han på en balkong der han går gjennom den og ser ned på gulvet der alle gjestene danser og feirer. Vi ser Reynolds bare som en silhuett mens bakgrunnen viser glade folk med kostymer og klær i sterke farger. Denne kontrasten bidrar til å styrke poenget om at Reynolds føler at han ikke passer inn og at han ikke føler seg komfortabel i denne situasjonen. Videre er det et nærbilde av han mens øynene hans beveger seg fram og tilbake der han prøver å lokalisere Alma. De kaotiske bevegelsene av øynene sammen med risting av kamera gir oss en opplevelse av at vi føler på det samme kaoset og anspenningen som det Reynolds gjør. Han er nå på et sted som på mange måter er det motsatte av sånn det er i huset der han jobber. På jobb har han kontroll over alt som foregår. Han bestemmer hva som skal gjøres og hvordan alt skal være rundt han. Vi vet derfor at han ikke trives i situasjoner og steder der han ikke har kontroll over omstendighetene og kan derfor enklere føle på empati.

Når han endelig ser Alma i folkemengden, ser vi et eksempel der det benyttes det Noël Carroll kaller en “range finder”. Med dette menes det klipp der man ser ansiktet til en karakter og deretter et klipp av det karakteren ser. Dette kan bidra til at vi enklere forstår hva karakteren tenker og føler. Med klippet som viser det karakteren ser får vi forståelse for følelsene han eller hun går gjennom (Plantinga og Smith 1999, 241). Reynolds finner Alma og det kuttet til at vi ser Alma danse og le sammen med flere andre i lokalet. Det kutter tilbake til et nærbilde av Reynolds som gir et dødt blikk. En vanlig reaksjon av å se noen du er glad i ha det gøy ville vært å smile, men siden det klippes til et nærbilde av Reynolds sitt ansiktsuttrykk etter vi ser klippet av Alma le forstår vi at han ikke er glad på hennes vegne.

Etter dette ser vi en ny lang tagning der kameraet følger Reynolds mens han beveger seg gjennom folkemengden for å hente Alma. Denne innstillingen er også veldig kaotisk. Det er folk overalt og Reynolds må dytte seg gjennom mens kameraet følger tett på. Så kommer det et brudd på den lange tagningen med et jump cut. I denne situasjonen fungerer dette plutselige hoppet som et virkemiddel for å illustrere hvordan Reynolds føler seg i øyeblikket. Det setter oss i det samme kaoset som han selv føler på. Nemlig at ting skjer veldig fort og at han er i en situasjon der han har lite kontroll. Et slikt plutselig hopp vil bli lagt merke til av tilskuer og kan oppleves som et brudd på kontinuiteten. Meningen med kontinuitet er å klippe filmen på en måte som ikke legges merke til, med minst mulig brudd og forstyrrelser (Orpen 2019, 16). Vi kan derfor tolke bruken av et jump cut som et bevisst valg som gir en motsatt effekt av kontinuitet. Ved at vi legger merke til at det kutter får vi et brudd av tid som tilsvarer Reynolds sin opplevelse av den dramatiske situasjonen han befinner seg i.

Hele denne scenen bygger opp til et klimaks der Reynolds finner Alma stående lent inntil veggen med armene i kryss og et ansiktsuttrykk som virker veldig misfornøyd. Reynolds går mot henne og stopper opp. Så stirrer de på hverandre i flere sekunder før Reynolds til slutt drar henne med seg ut. Her er det også en lang tagning der vi følger karakterene i sanntid. Kameraet er tett på dem mens bakgrunnen er ute av fokus som gjør at vi retter oppmerksomheten mot dette øyeblikket. Alma ser rett inn i øynene til Reynolds uten å blunke eller skifte blikk. Reynolds derimot er fortsatt i en kaotisk tilstand og blunker mye mens han ser seg rundt før han igjen lokker blikket på Alma. Ingen av dem sier noe, men allikevel kan man nærmest føle hva begge tenker. Det kan tolkes at Alma føler seg flau og skuffet over at Reynolds kommer for å hente henne. Alt hun vil er å danse på nyttårsaften, men dette strider Reynolds imot. Før dette øyeblikket har vi fulgt Alma gjennom sitt liv sammen med Reynolds. Forholdet har hatt mye problemer og Alma har måttet følge alle reglene og rutineene til Reynolds. Hun har ikke gjort ting som hun selv har lyst til på lenge og derfor ville hun dra på festen. Det er enklere å føle seg mer empatisk overfor Alma enn Reynolds akkurat i denne scenen. Alma ønsker kun en liten utflukt fra huset hun har vært innelåst i lenge og vil danse og feire nyttårsaften, noe som er veldig forståelig. Reynolds ser på Alma som om hun har gjort noe kriminelt. Han ser sint og overrasket ut der han står mens de ser på hverandre. Igjen så tillater det uavbrutte lange klippet at vi har tid

til å flytte blikket mot begge karakterene og reflektere over hva de føler der de står. Det å skape empati er noe som skjer gjennom tiden og med en lang tagning gir det rom for at følelser produseres og empati kan forekomme av dette (Plantinga og Smith 1999, 250). Noe annet den lange tagningen bidrar med i denne innstillingen er at det skapes en spenning og forventning. Det bygges et slags håp om at Reynolds skal endre mening og spørre Alma om å danse, noe som blir avbrutt da han drar henne med seg hjem. Denne scenen sier mye om begge karakterene. Gjennom bruken av tid og valg av bilder får vi en god forståelse av hva Reynolds og Alma føler, noe som kan gjøre at vi føler empati for dem begge. Et annet aspekt som gjør at denne scenen kan gi så god karakteristisk forståelse er hvordan klippene, med de nevnte teknikkene, blir brukt i samspill med musikken vi hører.

3.5 New Year`s Eve Party – Musikk

Musikken i en film kan bidra både til å illustrere karakterenes følelsesmessige tilstand samt vekke følelser hos tilskueren (Plantinga og Smith 1999, 147). I *Phantom Thread* blir musikk brukt hyppig gjennom hele filmen. Det er få øyeblikk uten noe musikk, selv i scener der fokuset er på dialogen hører vi det. Det blir hovedsakelig brukt musikk som ikke er diegetisk, det vil si musikk som ikke er en del av det fiktive universet, men som er ment for at tilskuer skal høre. Det betyr ikke at musikken ikke kan passe karakterene. Ikke-diegetisk musikk kan fungere som en metode å beskrive karakterene både på en psykologisk måte, hva de tenker og føler, men kan også brukes til å kildre hva karakterene selv ville hørt på. Det kan tenkes at mye av musikken passer det Reynolds selv ville hørt på, noe som bidrar positivt til vår forståelse av hans personlighet. En annen funksjonen musikken har i filmen er å vekke følelser hos tilskueren. Dette kan gjøres ved å bruke bildene sammen med musikk som passer de følelsene filmskaperen er ute etter. Musikken i *Phantom Thread* er kun instrumental og inneholder en rekke ulike sanger som for det meste består av piano og ulike strengeinstrumenter. Det er klassisk musikk som kan beskrives som sofistisert og nøyaktig komponert, noe som også skildrer hvordan Reynolds jobber med syng. I scener der vi ser Reynolds sy kjoler er det musikk som er rolig og som er veldig passende for hans nøyaktighet i jobben han gjør. Her fungerer musikken som en ekstra måte å beskrive og introdusere Reynolds som person. I andre scener der vi ser han utenfor sin komfortsone og ute av kontroll er musikken mindre rolig og mer dramatisk.

I scenen på festen ser vi en teknikk som ikke er veldig vanlig å bruke. Da vi ser Reynolds stå og vurdere om han skal dra etter Alma som har dratt på festen eller ikke begynner sangen “Alma”, komponert av Jonny Greenwood, å spille. Sangen spilles videre gjennom resten av scenen uavbrutt. Den starter rolig med piano og strenger som gir en følelse av lengsel samtidig som at den bidrar til å fremme det romantiske ved denne scenen. Tematikken i en sang og hva slags sjanger og følelser den gir vil også reflektere hva slags følelser en karakter opplever ifølge Samuel Chell (Plantinga og Smith 1999, 150). Så når man kan tolke sangen med en stemning av lengsel og romantikk gir dette en indikasjon på at det er akkurat det Reynolds føler da han vil dra etter Alma. Sangen fortsetter da det klippes til at Reynolds er på festen, som gir en kontinuitet i den ellers abrupte kutten mellom stedene.

Så kommer det som er litt uvanlig bruk av musikk og lyd i film. Når han ankommer festen hører vi mye støy av alle som er der og feirer. Vi hører klapping, roping, en sekkepipe, trommer som slår og en mann over høyttaler som spør om folk er klare til å ønske godt nyttår. Selv med all denne støyen velger Anderson å la sangen “Alma” fortsette og spille. Støyen fra festen gir oss mer realisme og vi får høre det samme som Reynolds og alle som er der hører. De rolige og milde lydene av pianoet står som en kontrast i det ellers støyete og høylytte festlokalet. Valget av å la sangen gå sammen med musikken fra festen gir en slags kaotisk følelse som står i samsvar med den tidligere beskrivelsen av hva Reynolds selv følte i denne situasjonen. Han føler på stress og er veldig anspent. Den rolige musikken reflekterer hva han føler for Alma og at han trenger henne i livet sitt. Dette er det han føler på gjennom denne scenen, men samtidig vet vi at han er i en situasjon der han er ute av kontroll og føler seg ukomfortabel, noe den høye støyen bidrar til å indikere. Musikken gjør og at vi bedre forstår Reynolds sin personlighet gjennom hvordan det skiller han fra de andre som er på festen. Musikk kan ha en effekt der tilskueren leter etter koblingen mellom følelsene i musikken og det som skjer på skjermen ifølge Joseph Anderson (Plantinga og Smith 1999, 157). I dette tilfellet vil seeren som hører den triste rolige romantiske musikken koble dette opp mot at Reynolds leter etter Alma og dermed både forstå han, men også føle med han.

Da de teller ned til nyttår slippes det ballonger og alle jubler og feirer, da ser vi Reynolds stå på balkongen uten å gi noen tegn til at han tenker på nyttår. Den romantiske musikken som spiller

mens vi hører feiringen og jublet viser oss at det eneste han har på tankene er å finne Alma. Han skiller seg veldig fra andre og har helt andre ønsker og tanker om hva han mener er viktig. Det vanlige i en scene som dette ville vært å enten skru ned lyden av sangen, som ville gitt mer fokus på omgivelsene rundt han, eller å ta ned lyden av omgivelsene og fokusere på sangen, som gir mer fokus på følelsene hans. Siden det bevisst er valgt å la begge spille samtidig, får vi en følelse av det samme kaoset som Reynolds føler på. Utover scenen begynner bandet på festen å spille en egen sang som kjemper mot sangen som kun kan høres av tilskueren. Her får vi to sanger på samme tid som gjør at vi ikke helt kan fokusere kun på en. På lik linje med jump cut skaper to sanger som spiller samtidig et kaos hos de som ser på, som igjen reflekterer det kaoset Reynolds føler på. Vi får da en bredere forståelse av Reynolds og hans følelser og det gjør at vi enklere føler empati med han. Det setter oss i en posisjon der vi enklere kan forstå hva han går gjennom i den gitte situasjonen. Dette er et eksempel på hvordan musikk i en film kan bidra til å reflektere følelsene til en karakter og på samme tid vekke følelser hos tilskueren. Det vi ser på skjermen sammen med musikken gjør at vi forstår hva en karakter føler og bruken av både diegetisk og ikke-diegetisk musikk skaper i dette tilfellet en form for delt opplevelse med karakter og tilskuer.

Da Reynolds endelig finner Alma glir lyden av omgivelsene sakte ut og vi hører kun sangen spille. Dette sammen med tagging uten kutt bidrar til at fokuset legges på møte mellom Alma og Reynolds og ikke Reynolds og omgivelsene. Her jobber valget av å ikke kutte og musikken som eneste lyd sammen for å isolere Alma og Reynolds fra de andre gjestene, noe som skaper det emosjonelle øyeblikket og som tillater oss å reflektere over hva de føler.

4. Konklusjon

Det stillende spørsmålet ved denne oppgaven var: hvordan følelsene til karakterene i filmen *Phantom Thread* bli reflektert gjennom bruken av klippeteknikker og musikk, og hvor stor grad klippingen bidrar til dette. Med analysen og bruken av de utvalgte teoriene innen kognitiv filmteori har jeg funnet flere forskjellige klippeteknikker og metoder filmen har benyttet seg av som styrker følelsene til karakterene og også skaper følelser og empati hos tilskuere. Vi kan konkludere med at *Phantom Thread* reflekterer karakterenes følelser ved å bruke tid og timing, nærbilder og avstand, diegetisk og ikke-diegetisk musikk og generelt valg av klipp og rekkefølgen de blir vist i. Jeg har kun sett på klipping og musikk og kan derfor ikke si i hvilken

grad andre teknikker påvirker hvordan karakterers følelser kommer fram, men det jeg har funnet ut av om klipping og musikk tilsier at disse har en stor påvirkning på karakteristisk forståelse og det å skape empati. Ved å sette disse funnene i en større sammenheng kan man få en bredere forståelse av hvilken emosjonell effekt film kan ha på et menneske. Dette er kun et eksempel på hva slags teknikker en enkelt film har benyttet for å skape følelser og gi informasjon om en karakter. Hva andre filmer gjør vil kanskje ikke være det samme, men alle slags undersøkelser av denne typen vil kunne gi mer kunnskap og forståelse rundt dette fascinerende temaet. I en videre undersøkelse kunne man sett på flere deler av filmen for å se hva slags andre teknikker som blir brukt samt sett flere prosjekter som er klippet av samme klipper.

Litteraturliste

Laine, Tarja. 2011. *Feeling Cinema: Emotional Dynamics in Film Studies*. New York: Continuum.

Orpen, Valerie. 2019. *Film Editing: The Art of the Expressive*. New York: Columbia University Press.

Plantinga, Carl R, og Greg M Smith. 1999. *Passionate Views : Film, Cognition, and Emotion*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Tan, Ed S. 1996. *Emotion and the Structure of Narrative Film : film as an emotion machine*. Mahwah, N.J: Lawrence Erlbaum.

Filmliste

Phantom Thread. Regissert av Paul Thomas Anderson. 2017; USA: Focus Features. 130 min.
<https://viaplay.no/player/est/store/phantom-thread-2017>

